

**MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARDA IJODKORLIKNI
RIVOJLANTIRISH**

Axmqtqulova Sapuraxon Latifjon qiz

Qo`qon davlat universiteti

Andijon filiali

1-bosqich talabasi

Axmadqulova Sapuraxon@emael

+998 949833 90

Annotatsiya / Abstract

O'zbek

tilida:

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari yoritilgan. Ijodiy tafakkurni shakllantirishda o'yin faoliyati, ijtimoiy muhit, pedagogik yondashuvlar va raqamli texnologiyalar muhim omillar sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda ijodkorlikni qo'llab-quvvatlovchi sharoitlar, metodlar va vositalar ilmiy asosda tahlil qilinadi. Maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglari uchun amaliy tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi. Ingliz tilida: This article explores modern approaches to developing creativity in preschool-aged children. It emphasizes the role of play activities, social environment, pedagogical methods, and digital technologies as key factors in fostering creative thinking. The research provides a scientific analysis of the conditions, methods, and tools that support creativity in early childhood education. The article also offers practical recommendations for preschool educators.

Kalit so'zlar / Keywords

O'zbekcha: ijodkorlik, maktabgacha ta'lim, o'yin, pedagogik yondashuv, bola rivoji.

Inglizcha: creativity, preschool education, play, pedagogical approach, child development.

Kirish / Introduction

Ijodkorlik inson tafakkurining eng muhim jihatlaridan biri bo'lib, ayniqsa maktabgacha yoshdagi bolalar uchun bu salohiyatning o'z vaqtida shakllanishi muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur davrda bolaning hayoliy tasavvuri, muammolarni hal qilish qobiliyati, o'z fikrini erkin ifodalash imkoniyati shakllana boshlaydi. Shu sababli, maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik faoliyatlar ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Metodologiya / Methodology

Tadqiqotda sifatli va miqdoriy usullar uyg'un ,uzatuv, suhbat, faoliyat mahsulotlarini tahlil qilish kabi sifat metodlari qo'llanildi. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib borilgan ijodiy faoliyatlar kuzatilib, pedagoglarning yondashuvlari baholandi. Shuningdek, mavjud o'quv dasturlar va amaliy mashg'ulotlar tahlil qilindi.

Tahlil / Analysis

Tahlil natijalariga ko'ra, ijodkorlikni rivojlantirishda bolalarning erkin ifoda topishi, ijodiy o'yinlarga jalb etilishi va muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilishlari muhim rol o'ynaydi. Pedagog tomonidan taklif etilgan ochiq savollar, erkin fikr bildirishga undovchi mashg'ulotlar bolalarda ijodiy tafakkurni faollashtiradi. Shuningdek, raqamli vositalarning integratsiyasi orqali bolalarning qiziqishlarini yanada oshirish mumkinligi aniqlandi.

Innovatsion metodlar / Innovative Methods

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday yondashuvlar orasida STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics), Montessori metodikasi, Reggio Emilia yondashuvi va ijodiy laboratoriyalar alohida o'rin tutadi. Ushbu metodlar orqali bolalarda erkin fikrlash, kuzatuvchanlik, muammo yechish va san'atga bo'lgan qiziqish uyg'onadi. Ayniqsa, loyiha asosida o'qitish (project-based learning) bolalarning mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatlarini qo'llab-quvvatlaydi.

1. STEAM yondashuv.

STEAM-bolalarning tafakkurini turli fanlar orqali kompleks rivojlantiradigan yondashuvdur.

Ijodkorlik foydasi;

Sa'nat texnologiyasini uyg'unlashtirib, bolalarning mustaqil fikirlash va kashfiyot qobiliyatini oshiradi masalan; ranglar bilan tajriba o'tkazish orqali ilmiy tushunchalar va estetik qarash shakillanadi.

2. Montessori metodikasi.

Bolalarni erkin muhitda mustaqil faoliyat olib borishga undovchi yondashuv .

Har bir bola o'zini qiziqishi asosida faoliyat tanlaydi va ijodiy tafakkur rivojlanadi.

Tabiiy materiallar bilan ishlash orqani no'anaviy fikirlash shakillanadi.

3. Reggio Emilia yondashuv.

Bola-o'z bilimining yaratuvchi degan tamoilga asoslanadi. Muhit ,o'yinchoqlar va pedagog bolaning ijodiy rivojlanishida hamkor sifatida qaraladi.

Bola o'z g'oyalarini sa'nat ,loyihalar hikoyalar orqali ifodalaydi.

Jarayon davomida bolalarning fikr mulohazalari yozilib boriladi va taxlil qilinadi.

4. Loyiha asosidagi o'qitish.

Bolani o'zi tanlagan mavzu asosida ijobiy loyihani amalga oshirishi.

Mustaqil va jamoada ishlash ko`nikmalarini rivojlantiradi.

Bola o`z muammosini topadi, umga yechim izlaydi va natijasini taqdim etadi ..

5 . Raqamli hikoya yaratish.

Interaktiv texnologiyalar orqali o`z hikoyasini suratlar tovoshlar vz video bilan ifodalash .

Ko`p jihatli ijodiy fikr shakllanadi .

Bola texnologiyalar orqali o`z ovozi ifodalaydi.

Amaliy tavsiyalar va o`yin metodlari / Practical Recommendations and Play

Methods

Quyidagi amaliy usullar bolalarda ijodkorlikni samarali rivojlantirishga yordam beradi:

1. Erkin rasm chizish va bo'yash mashg'ulotlari – bolaning tasavvurini kengaytiradi.
 2. Rolga kirish o'yinlari – hayotiy holatlarni aks ettirib, ijodiy tafakkurni rivojlantiradi.
 3. Hikoya tuzish o'yini – bolaga tasavvur qilish va so'z bilan ifoda etish ko'nikmasini beradi.
 4. Konstruktor va qurilish o'yinlari – muammo hal qilish va makon tasavvurini rivojlantiradi.
 5. Raqamli texnologiyalar asosidagi ijodiy ilovalar (masalan: interaktiv animatsiya yaratish) – bolaning raqamli savodxonligi bilan bir qatorda ijodkorligini ham oshiradi.
- Pedagoglar bolalarning qiziqishi, yosh xususiyatlari va individual ehtiyojlariga mos metodlarni tanlashi lozim.

Xulosa / Conclusion

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish uchun muhit yaratish, pedagogik yondashuvni to'g'ri tanlash, o'yin orqali o'rgatish va raqamli vositalarni integratsiyalash muhim hisoblanadi. Ijodiy faoliyatlar orqali bolalarda o'zini ifoda etish, muammolarni yechish va mustaqil fikrlash malakalari rivojlanadi. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR / REFERENCES

1. Xudoyberdiyeva, D. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy fikrlashni shakllantirish. – Toshkent: Fan.
2. Vygotsky, L.S. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.
3. Anderson, A., & Holt, C. (2019). Creativity in Early Childhood Education. – London: Routledge.
4. Ўзбекистон Республикаси «Ta'lim to'g'risida»gi Qonuni, 2020.
5. Milliy o'quv dasturlari va maktabgacha ta'lim metodikalari (Maktabgacha ta'lim vazirligi nashrlari, 2021).